

RAČUNOVODSTVO®
financije

Izv. prof. dr. sc. Hrvoje Perčević
Doc. dr. sc. Mirjana Hladika
Doc. dr. sc. Martina Dragija Kostić
Doc. dr. sc. Sanja Broz Tominac
Marina Mićin, mag. oec.

RAČUNOVODSTVO II

– priručnik za vježbe

Redaktorica:
Doc. dr. sc. Mirjana Hladika

Zagreb, 2018.

**HRVATSKA ZAJEDNICA RAČUNOVOĐA
I FINANCIJSKIH DJELATNIKA**
Zagreb, Jakova Gotovca 1/II

Za izdavača:

mr. sc. Bogomil Cota

Predsjednik Izdavačkog savjeta:

prof. dr. sc. Stjepan Tadijančević

Recenzenti:

izv. prof. dr. sc. Ivana Dražić Lutilsky
prof. dr. sc. Sandra Janković

Redaktorica:

doc. dr. sc. Mirjana Hladika

Korektor:

Damir Maligec

Slika naslovnice:

Zoran Skorić

Grafička priprema i tisak:

Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb

ISBN 978-953-277-119-0

Odluka o statusu sveučilišnog priručnika donesena je na sjednici Senata Sveučilišta u Zagrebu održanoj 10. travnja 2018. godine, Klasa: 032-01/18-01/24; Urbroj: 380-061/117-18-4

CIP zapis je dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000993601.

SADRŽAJ

PREDGOVOR	ix
1. TEMELJNE RAČUNOVODSTVENE KATEGORIJE I PRAVILA EVIDENTIRANJA NA KONTIMA (Hrvoje Perčević, Mirjana Hladika, Martina Dragija Kostić)	1
1.1. <i>TEMELJNE RAČUNOVODSTVENE KATEGORIJE (Hrvoje Perčević)</i>	3
1.1.1. ELEMENTI FINANCIJSKOG POLOŽAJA – IMOVINA, OBVEZE I KAPITAL.....	4
1.1.2. ELEMENTI USPJEŠNOSTI POSLOVANJA – PRIHODI I RASHODI	9
1.1.3. POVEZANOST TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH KATEGORIJA	11
1.2. <i>OSNOVNA RAČUNOVODSTVENA JEDNADŽBA (Mirjana Hladika)</i> ...	14
1.3. <i>PRAVILA EVIDENTIRANJA NA KONTIMA – METODA DVOJNOG KNJIGOVODSTVA (Martina Dragija Kostić)</i>	25
1.4. <i>PRIMJENA SUSTAVA POREZA NA DODANU VRIJEDNOST I NJEGOV UTJECAJ NA KNJIŽENJE (Mirjana Hladika)</i>	33
2. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE DUGOTRAJNE IMOVINE (Hrvoje Perčević)	47
2.1. <i>RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE DUGOTRAJNE NEMATERIJALNE IMOVINE (Hrvoje Perčević)</i>	49
2.2. <i>RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE DUGOTRAJNE MATERIJALNE IMOVINE (Hrvoje Perčević)</i>	55
2.3. <i>RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE DUGOTRAJNE FINANCIJSKE IMOVINE (Hrvoje Perčević)</i>	65
2.3.1. ULAGANJA U DIONICE I UDJELE U DRUGIM POSLOVNIM SUBJEKTIMA	68
2.3.2. ULAGANJA U OBVEZNICE	75
2.3.3. DANI ZAJMOVI	83
2.4. <i>RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE DUGOTRAJNIH POTRAŽIVANJA (Hrvoje Perčević)</i>	85

3. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE KRATKOTRAJNE IMOVINE (Mirjana Hladika, Martina Dragija Kostić)	89
3.1. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE ZALIHA SIROVINA I MATERIJALA, REZERVNIH DIJELOVA, SITNOG INVENTARA, AUTO GUMA I AMBALAŽE (Martina Dragija Kostić)	91
3.1.1. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE ZALIHA SIROVINA I MATERIJALA.....	93
3.1.2. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE ZALIHA REZERVNIH DIJELOVA.....	112
3.1.3. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE ZALIHA SITNOG INVENTARA, AUTO GUMA I AMBALAŽE	114
3.2. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE KRATKOTRAJNIH POTRAŽIVANJA (Mirjana Hladika)	119
3.3. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE KRATKOTRAJNE FINANCIJSKE IMOVINE (Mirjana Hladika).....	125
3.3.1. ULAGANJA U DIONICE.....	125
3.3.2. ULAGANJA U OBVEZNICE.....	127
3.3.3. ULAGANJA U KOMERCIJALNE ZAPISE.....	131
3.3.4. ULAGANJA U BLAGAJNIČKE ZAPISE.....	133
3.3.5. DANI KRATKOROČNI ZAJMOVI	134
3.3.6. PRIMLJENI ČEKOVI I PRIMLJENE MJENICE	135
3.4. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE NOVCA U BANCII I BLAGAJNI (Mirjana Hladika)	137
4. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE TROŠKOVA POSLOVANJA (Hrvoje Perčević)	145
4.1. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE TROŠKOVA PO PRIRODNIM VRSTAMA (Hrvoje Perčević)	147
4.1.1. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE MATERIJALNIH TROŠKOVA.....	147
4.1.2. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE TROŠKOVA USLUGA	152
4.1.3. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE TROŠKOVA AMORTIZACIJE.....	154
4.1.4. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE TROŠKOVA OSOBLJA.....	164
4.1.5. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE NAKNADA TROŠKOVA RADNIKA I IZDATAKA ZA OSTALA MATERIJALNA PRAVA RADNIKA	166
4.1.6. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE REZERVIRANJA ZA TROŠKOVE I RIZIKE.....	170

4.1.7. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE OSTALIH TROŠKOVA POSLOVANJA	173
4.2. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE VREMENSKIH RAZGRANIČENJA (Hrvoje Perčević).....	174
4.3. RASPORED TROŠKOVA (Hrvoje Perčević)	178
4.3.1. RASPORED TROŠKOVA KOD PODUZEĆA KOJA OBAVLJAJU USLUŽNU DJELATNOST	178
4.3.2. RASPORED TROŠKOVA KOD PODUZEĆA KOJA OBAVLJAJU DJELATNOST TRGOVINE	179
4.3.3. RASPORED TROŠKOVA KOD PODUZEĆA KOJA OBAVLJAJU DJELATNOST PROIZVODNJE	179
5. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE ZALIHA PROIZVODNJE U TOKU I GOTOVIH PROIZVODA (Martina Dragija Kostić)	183
5.1. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE OBRAČUNA PROIZVODNJE – PRIMJENA KALKULACIJA ZA UTVRĐIVANJE TROŠKOVA PROIZVODNJE (Martina Dragija Kostić)	185
5.1.1. PRIMJENA DJELIDBENIH ILI DIVIZIJSKIH KALKULACIJA.....	185
5.1.2. PRIMJENA DODATNIH ILI ADICIJSKIH KALKULACIJA	194
5.2. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE ZALIHA GOTOVIH PROIZVODA (Martina Dragija Kostić)	199
5.2.1. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE USKLADIŠTENJA I PRODAJE GOTOVIH PROIZVODA PO STVARNOM TROŠKU ..	199
5.2.2. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE USKLADIŠTENJA I PRODAJE GOTOVIH PROIZVODA PO PLANIRANOM TROŠKU.....	201
5.2.3. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE GOTOVIH PROIZVODA U VLASTITOJ PRODAVAONICI	205
6. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE ZALIHA TRGOVAČKE ROBE (Mirjana Hladika)	211
6.1. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE TRGOVAČKE ROBE U VELEPRODAJI (Mirjana Hladika).....	214
6.1.1. NABAVA, USKLADIŠTENJE I PRODAJA TRGOVAČKE ROBE U VELEPRODAJI.....	214
6.1.2. NABAVA I USKLADIŠTENJE TRGOVAČKE ROBE IZ UVOZA	222
6.1.3. ROBA U TUĐEM SKLADIŠTU	224
6.1.4. ROBA U DORADI I OBRADI.....	225
6.2. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE TRGOVAČKE ROBE U MALOPRODAJI (Mirjana Hladika).....	227
6.2.1. NABAVA, USKLADIŠTENJE I PRODAJA TRGOVAČKE ROBE U MALOPRODAJI	227

6.2.2. INVENTURNE RAZLIKE U MALOPRODAJI.....	233
6.2.3. PROMJENA CIJENA U MALOPRODAJI	235
7. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE RASHODA, PRIHODA I UTVRĐIVANJA REZULTATA POSLOVANJA (Sanja Broz Tominac)	237
7.1. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE RASHODA (Sanja Broz Tominac).....	239
7.1.1. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE POSLOVNIH RASHODA	239
7.1.2. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE FINACIJSKIH RASHODA	245
7.1.3. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE OSTALIH POSLOVNIH RASHODA	248
7.2. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE PRIHODA (Sanja Broz Tominac).....	251
7.2.1. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE POSLOVNIH PRIHODA.....	251
7.2.2. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE FINACIJSKIH PRIHODA.....	256
7.2.3. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE OSTALIH POSLOVNIH PRIHODA	257
7.3. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE UTVRĐIVANJA REZULTATA POSLOVANJA I RASPODJELE DOBITI (Sanja Broz Tominac).....	260
7.3.1. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE UTVRĐIVANJA REZULTATA POSLOVANJA.....	260
7.3.2. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE RASPODJELE DOBITI	263
8. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE KAPITALA I OBVEZA (Mirjana Hladika)	265
8.1. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE KAPITALA (Mirjana Hladika)	267
8.1.1. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE EMISIJE DIONICA...	268
8.1.2. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE RASPOREĐIVANJA DOBITI I POKRIĆA GUBITKA	273
8.1.3. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE IZGLASAVANJA I ISPLATE DIVIDENDI.....	274
8.2. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE DUGOROČNIH REZERVIRANJA (Mirjana Hladika).....	276
8.3. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE OBVEZA (Mirjana Hladika)	279

8.3.1. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE DUGOROČNIH OBVEZA	279
8.3.2. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE KRATKOROČNIH OBVEZA	288
9. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE KARAKTERISTIČNIH POSLOVNIH DOGAĐAJA I SASTAVLJANJE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA (Marina Mićin)	301
<i>9.1. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE KARAKTERISTIČNIH POSLOVNIH DOGAĐAJA I SASTAVLJANJE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA U PODUZEĆU KOJE OBAVLJA USLUŽNU DJELATNOST (Marina Mićin).....</i>	<i>303</i>
<i>9.2. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE KARAKTERISTIČNIH POSLOVNIH DOGAĐAJA I SASTAVLJANJE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA U PODUZEĆU KOJE OBAVLJA DJELATNOST TRGOVINE (Marina Mićin) .....</i>	<i>321</i>
<i>9.3. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE KARAKTERISTIČNIH POSLOVNIH DOGAĐAJA I SASTAVLJANJE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA U PODUZEĆU KOJE SE BAVI PROIZVODNJOM (Marina Mićin) .....</i>	<i>345</i>
LITERATURA	369
POPIS SLIKA.....	371
POPIS TABLICA	372
KAZALO POJMOVA	373

PREDGOVOR

Sadržaji koji su obrađeni i prezentirani u ovom priručniku, zajedno s onima koji su obrađeni i prezentirani u udžbeniku „Računovodstvo II – evidentiranje poslovnih procesa“, čine cjelinu i predstavljaju cjelokupno nastavno gradivo iz kolegija Računovodstvo II. Sadržaj ovog priručnika prilagođen je ponajprije nastavnom planu i programu kolegija Računovodstvo II koji se izvodi na integriranom preddiplomskom i diplomskom sveučilišnom studiju Poslovne ekonomije na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Iz tog razloga je ovaj priručnik namijenjen prvenstveno studentima ekonomskih fakulteta i visokih poslovnih škola, iako se nadamo da će priručnik pobuditi interes i biti koristan široj znanstvenoj i stručnoj javnosti koja se bavi pitanjima računovodstva i financijskog izvještavanja.

Svrha ovog priručnika je upoznavanje čitatelja s temeljnim računovodstvenim kategorijama i pravilima računovodstvenog evidentiranja osnovnih poslovnih događaja koji se javljaju u svakodnevnom poslovanju poslovnih subjekata koji obavljaju djelatnost proizvodnje, trgovine i/ili pružanja usluga. Priručnik nije opterećen teorijskim okvirom budući da se teorijski okvir detaljno obrađuje u udžbeniku „Računovodstvo II – evidentiranje poslovnih procesa“. U ovom priručniku naglasak je dan na brojne praktične primjere kojima se prikazuje računovodstveno evidentiranje osnovnih poslovnih događaja vezanih uz pojedine računovodstvene kategorije – imovinu, obveze, kapital, prihode, troškove i rashode. Kroz praktične primjere ukazuje se na financijske učinke poslovnih događaja odnosno ukazuje se na utjecaj pojedinih poslovnih događaja na financijski položaj, uspješnost poslovanja i novčane tokove poslovnog subjekta. Na taj način čitatelja se želi upoznati s računovodstvenom logikom. S obzirom na brojnost i različitost poslovnih događaja koji se svakodnevno javljaju u poslovanju poslovnih subjekata valja istaknuti kako se nije težilo tome da se u priručniku obuhvate svi mogući poslovni događaji, već je naglasak stavljen na razumijevanje suštine u evidentiranju poslovnih događaja. Stoga se u priručniku obrađuju osnovni poslovni događaji, dok se složeniji primjeri poslovnih događaja obrađuju u okviru kolegija koji se izvode na višim godinama studija odnosno na smjeru Računovodstvo i revizija. Praktični primjeri pripremljeni su u skladu s relevantnim računovodstvenim okvirom i važećim računovodstvenim standardima (MSFI i HSFI) te uz primjenu poreznih propisa. Pri tome je važno naglasiti da je problematika poreza na dodanu vrijednost prezentirana na osnovnoj razini. U prezentiranju primjera korišten je kontni plan Hrvatske zajednice računovođa i financijskih djelatnika (objavljen 2017. godine). Ovakvim pristupom u pripremi praktičnih primjera u ovom priručniku željelo

se na sustavan, jednostavan i razumljiv način korisnicima prikazati praktičan smisao računovodstva i financijskog izvještavanja poslovnih subjekata.

Priručnik se sastoji od devet poglavlja. Na početku svakog poglavlja istaknuta su znanja koja će čitatelj steći proučavanjem pojedinog poglavlja. U prvom poglavlju objašnjavaju se temeljne računovodstvene kategorije (elementi financijskog položaja i elementi uspješnosti poslovanja), prezentira se osnovna računovodstvena jednadžba te se objašnjavaju pravila evidentiranja na kontima (metoda dvojnog knjigovodstva). Također, u prvom poglavlju objašnjava se primjena sustava poreza na dodanu vrijednost i njegov utjecaj na knjiženje. U drugom poglavlju prezentirani su osnovni poslovni događaji vezani uz dugotrajnu imovinu, dok su u trećem poglavlju prezentirani osnovni poslovni događaji vezani uz kratkotrajnu imovinu. Računovodstveno evidentiranje troškova poslovanja obrađuje se u četvrtom poglavlju. U petom poglavlju obrađuje se primjena kalkulacija za utvrđivanje troškova proizvodnje i prezentiraju se osnovni poslovni događaji vezani uz zalihe proizvodnje u toku i gotovih proizvoda. U šestom poglavlju obrađeni su osnovni poslovni događaji koji se javljaju u trgovini na veliko (veleprodaji) i u trgovini na malo (maloprodaji). Računovodstveno evidentiranje rashoda, prihoda i utvrđivanja rezultata poslovanja obrađuje se u sedmom poglavlju. U osmom poglavlju prezentiraju se osnovni poslovni događaji vezani uz kapital, dugoročna rezerviranja te dugoročne i kratkoročne obveze. Deveto, ujedno i posljednje poglavlje predstavlja sintezu svega što je prethodno prezentirano u prvih osam poglavlja. U ovom poglavlju se odvojeno iskazuje evidentiranje poslovnih događaja u poduzeću koje obavlja uslužnu djelatnost, poduzeću koje obavlja djelatnost trgovine i poduzeću koje se bavi proizvodnjom. Za svako od navedenih poduzeća evidentirani su osnovni poslovni događaji te su sastavljeni temeljni financijski izvještaji (bilanca, izvještaj o dobiti i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima i izvještaj o promjeni glavnice) u kojima su prezentirani učinci nastalih poslovnih događaja tijekom obračunskog razdoblja.

S obzirom na brojne praktične primjere koje sadrži, ovaj priručnik predstavlja doprinos autora pri uvođenju čitatelja u problematiku računovodstvenog evidentiranja poslovnih događaja, a samim time i na kreiranje računovodstvenih informacija koje različiti korisnici financijskih izvještaja koriste u procesu donošenja poslovnih odluka. Nadalje, ovaj priručnik ujedno predstavlja i uvod u proučavanje drugih računovodstvenih kolegija na višim godinama studija posebice za kolegije Financijsko računovodstvo, Računovodstvo troškova i Upravljačko računovodstvo. Razumijevanje temeljnih računovodstvenih kategorija i primjena relevantnih računovodstvenih standarda i poreznih propisa u evidentiranju poslovnih događaja predstavlja jednu od ključnih pretpostavki budućeg uspješnog rada studenata po završetku ekonomskih fakulteta i visokih poslovnih škola. Kao takav, ovaj priručnik predstavlja kvalitetnu literaturu različitim korisnicima – studentima ekonomskih fakulteta i visokih poslovnih škola, kandidatima za stjecanje profesionalnih zvanja u okviru računovodstvene profesije kao i menadžmentu te ostalim korisnicima iz poslovne prakse koji koriste računovodstvene informacije za donošenje kvalitetnih poslovnih odluka.

Autori se zahvaljuju svima koji su na bilo koji način, izravno ili neizravno, doprinijeli nastanku i objavljivanju ovog priručnika, učinili ga vidljivim i dostupnim široj znanstvenoj i stručnoj javnosti, a posebice svim njegovima čitateljima i korisnicima sa željom da im ovaj priručnik omogući i olakša savladavanje zahtjevne računovodstvene materije. Autori izražavaju posebnu zahvalnost recenzentima izv. prof. dr. sc. Ivani Dražić Lutilsky i prof. dr. sc. Sandri Janković na primjedbama, savjetima i prijedlozima, a koji su uvelike doprinijeli kvaliteti ovog priručnika. Također, zahvaljujemo se i izdavaču Hrvatskoj zajednici računovođa i financijskih djelatnika bez čije potpore bi objavljivanje ovog priručnika bilo otežano.

Nadamo se da će ovaj priručnik ispuniti očekivanja čitatelja te da će studentima biti iznimno koristan pri savladavanju gradiva iz kolegija Računovodstvo II. Isto tako se nadamo da će priručnik biti koristan i široj znanstvenoj i stručnoj javnosti. Primjedbe, komentari i savjeti svih korisnika priručnika su dobrodošli i bit će prihvaćeni s uvažavanjem.

Redaktorica

